

Nuorttanaaste

Kristalaš mano bladde

»Gæca mon boadam farga.«

»Leket maidai digis garvvasak.«

No. 9.

September manost 1901.

3^{ad} jakkodak.

Okta bibbala uce- mus sanin.

Lasse guđad nummari

III.

Dat goalmad »dal,« maid mi aiggop guora-tallat gavdnu las Johannes girest 3,2: »Di ocalazažak! Dal mi læp Ibmel manak. ja i dat læk vela almostuvvum, manen mi galg-gap šaddat. Hærvvas sadne, hoervvas jur-da! Ibmel manna læt jure dal. Gæk læk dak likkolažak? Lækgo dak alme engelak? Lækgo dak ollesvuodast ællemen olbmuk? Æi, æi. Vaivan suddulažak læk dak, sud-dolažak, guđek læk bassam sin biktasidesek ja dakkam dai vielggaden labba varast, sud-dolažak, guđek buok beividecsek læk bag-jelđuolmamid dakkam Høerra sin Ibmelæsek vuostai, suddolažak, gæid vaimod læk dieva sogjelvuodast dasa, mi baha læ, daggarak, guđek juokke bæive medded smavased ja stuorrad, guđek vaiddek: »Dam buore, maid mon datom, dam im mon daga; mutto dam baha, maid mon im dato, dam mon da-gam«. Rom. 7,19. Si læk daggarak, gu-đek dubmejek ješječasek ja juokke bæive dovddek, atte si læk ansašam suppejuvvut čiegnalæmus Helveti, ja dam sin hæđesek siste njoamasek si Golgatha russi, gæčade-dinæsek dam Ibmel labbai, gutte maielme suddoid guodda.

Ibmela manak ædnam alde æi læk dalle nabbo basse olbmuk ješječaidæsek

siste; dastgo i læk oktage, gutte æmboi vavidda suddo ja hægjovuoda diti go si. Æi si læk gievrakge ješječaidæsek siste, dam-diti si æi mastege ærast ramed go sin hægjovuodainæsek. Si dovddek addesek maidai daiddemættonvuoda, ja damditi bagjana sin vaimost dat čuokanas: »Hærra čuvgi mu du vuoinainad, Hærra oapest ja oapat Ovtain sanin celkkujuvvum: Jesus læ sin »visesvuotta, vanhurskesvuotta, bas-sendakkujubme ja lonastus«, sin buokten buokai siste, sin navsolaš pæral riggisvuotta davver, sin usteb: dalkästægje ja irge, sin oskaldas bajemuš-pappa, gutte alelasi oud-danloaidasta sin diti vanhurskesvuoda truo-no ouddi ja čajeta su varrasarjedes. Si tek Ibmel manak dal, dat læ, si læk vuoi-ñalaš vaivašviesolattok, gæina Moses tæ bikjeda (aktiona) bokte vuovddam buok, mi sist læi, nuft atte si šat čei suite mai-dege — si læk skiermak ja rambek, gæi oamevanhurskesvuoda-čoardælladas læ væl-časam soadest Ibmelin — Si læk jabmemi-dubmijuvvum bagjelouolbmek, gæid laka læ doppim almos dagost bagjelđuolmami siste Ibmela bakkomin ja guđek dovdade-dinæsek sin stuora boasto-dagoid čužžok bodđujuvvum njalmin, æige dieđe maidege æraid aldsesæsek audogassan dakkujubmen go Jesus Kristusa ja su russinavillejuvvum.

Don læk Ibmela manna dal, oskolaš siello, dam šalmeravkkalam-boddost. Dal matta du namma čallujuvvut ællema gir-jai, dal læk don alme čieca alde, dust læ dal bæivalazažat vuoigdadvuotta čonnat aše

lusa ja su riggis bævdest borrat, dam bævdest, gost du sielo nælgge jaskuda, ja don oažok maidai jukkat daina ællem čacce-ravnjin, mak jaskudattek du goiko. Dal gullek dudnji buok Hærra loppadusak, son guodda du dego goaskem soajai alde ja dikta su basse engelides du birastattet birra buok. Dal læk don orramsagje dam golbma oktalaš Ibmeli ja nuft lakka ovtastattuvvum i Hærrain go oavsek muorain. Don læk okta gædže dam vuoinalaš tempelrakkanusast, huksijuvvum dam bayte ala, man namma læ Kristus. Don læk okta latto basi særvvevuodast ædnam alde; don gulak sin særvai, »guđek doule æi læm almug, mutto dal læk šaddam Ibmela almugen, guđek æi læm vaimolađesvuoda gavdnam; mutto dal læk gavdnam vaimolađesvuoda.« 1. Pet. 2,10. Maielbme gal vœrrana daggar sardnoma diti, mutto almake læ dat ašše nanos: »Dal læp mi Ibmel manak, ja i dat læk vel almostuvvam manen mi galggap šaddat.«

Mutto eritbigjet dal maidai digis buok daid suddoid: Moare, hoppuivuođa bahavuođa j. n. v. Dat læ sardnujuvvum Ibmel manaidi. Dat jorggalkættes siello ja dat siello, gutte æska læ alggam arno occat, oeba matte eritbigjat suddo; damditi i guoska dat manadus daggaražaidi. Sigjidi celkkujuvvu: Jorggaleket ječaidædek ja oskok evangelium. Mutto dudnji, gutte osko bokte Kristus ala læk šaddam Ibmel mannan, sardno Hærra navt: Eritbija dal suddo, Barga du audogassandakkujumad ala baloin ja doargestemin! Garvod dal dam ođđa olbmu, mi læ Ibmela mielde sivdneduvvum. Odne galggap mi russinavlet oaže haloi ja anestuniguim, vuostaiču-ožžot suddo gidda varai ragjai, čuorvode-dinæmek Jesusa duođalaš ješječamekbietalæmest. Mi dovddap gal, atte boares olmuš læ saigas, i dat dato jabmet, damditti gaibeda dat hæittekætta hælbadæme. Dat læ dat, mi dakka, atte mi davja dukkuradlat suddoin ja hælbadet dam eritbiga-

mest. Mutto dam hælbadæme bokte attanušša ja oembo vaibmosaje oažžo suddo hallo, ja min navcak dam vuostaiču-ožžot uccanek.

Juokke gæčcalus suddoi dovdo halotesvuottan dam buorrai ja halidussan dasa mi baha læ, damditi berrep mi alelassi soatat dam baha vuostai ja barggat dam buore ala. Rakis lokke, goce du vaimod bagjel ja vuostaiču-ožo du vaimod goarggadvuoda, boarkavuoda, gierddamættomvuoda j. n. v. Rokkadala, loga Ibmel sane, garvot dam, gutte alas læ, borat dam, dam gutte nældes læ oapest dam, gutte čagjadusast læ ja jedde dam morštægje jure dal! Oapal buceid ja barga apidak mielde viddedet Ibmel rika, gæčal vuottet sieloid Hærrai jure dal! Barga viššalet dam bale, go dust læ armoaige! Gal satta itten juo šaddat ila maņed. Dal, odne, læ du barggobæivve; lægo damditi viššal; dastge i mikkege læk mavsolæbbu go aigge, igja boatta farga, go i matte šat barggujuvvut. Hælbadæme bokte vahagattep mi ječaidæmek ja æraid, hallo, roakkadvuotta ja ja fabmo nuftgod maidai dilalašvuotta submejuvvu. Jurdaš don Ibmel manna dai ollo sieloi ala, guđek vagjolet dam govdis balga alde! Vissa soames daina mattaši gagjujuvvut, jos don dagašik joida sin oudast odne. Ale hæpanadda sardnomest Jesus, bæstak birra juokke vuogas boddost. Ožok maidai Ibmel sane bagjelgeččik daidi baikidi, gost Kristus evangelium sardneduvvu, ja daga buok, maid Ibmel vuoina dndnji muittotæža sieloid gagjom varast aito dal; dastgo dal læ bestujume bæivve! Alle ittaši hælbadam, maid don odne matak dagkat.

Gollegappalagak.

[Muittalus Londou gavpugest]

Muttom čaba iđed mai manost læi ollo olmušjoralmas ja virkos ællem London gavpug stoara šalde alde. Hæstak vavnoi-guim čuođid mielde vugjujuvvujegje ruok-

tot ouddal, dak duhatak, guđek vazge, barge bivastak-ovave čađa bäsät daid ollo olbmuid ja legje ilost go labmašuvvam čei dam bakkadasast. Bælostbædde šaldderavd- daidi legje čoagganam gavpašægjek juok- kelaganest, guđek alla čuorvomín falle daidi maeddavazzidi galvosek. Dobbe oinoi mut- tom boares nisson vuovddemen muttomslai šaddo, maid dača goččo appelsinan, mut- tom nuorra rivgo fast hærvarasid (blom- starid) falai, muttom boares raiskagam ol- mai vuovddaladdai nibi, skarid, fingerbo- raid ja ollo smava dingaid. Væhaš gukke- len čuožžo okta olmai ja vuovddaladda gol- legappalagaid. Son čuorvoi ala jienain: »Bottet deike buorek olbmuk oastet golle, dušše 8 øre maksa gappalak. Dat læ but- tes golle, gonagaslaš mintä dast rakaduvvu. Ostet ainasrak dambale go læ ožžomest Juokke bitta læ værda uccemusad 20 kr. Bottet dal aige bale oastet!»

Duhatak gulle dam čuorvasa, mutto manne maedda, čei dak viššam obba jurde- letge dam olbma bovdejume ala. Mutto- mak dušše boagostegje ja celkke, atte duot fertte læt jiermetes olmai, gutte orro bilk- kon adnemen buokaid, guđek maedda vaz- gek.

»Čabbesen don lækge ožžom du væi- keskillegidak,« celki muttom, gutte moadde minuta čuožasti gæččat dam olbma galvo »jos don vuovdašik 4 gappalaga 8 øri, de don buorep gavpe dagašik.«

»Varod ječak politiast,« arvali mut- tom čera, »satta duina mannat hæjod, go don daid væikegappalagai gollen vuovdda- lat.«

Gavpeolmai guldali stuora fuolanæt- tomvuodain dam olbma sardnoma ja fast aigi fallat galvos. Son læi daid gollebittaid bigjam baldalagai ovta fiellobitta ala, ni i læm stuoreb, go atte son dam mati mieldes dal.vot.

Vimak oroi boattemen okta oaste. »Aččam,« celki okta uce gandaš, »die de læk daggar skillegak, maid ædne mielastes

sidasi. Must læk 16 øre, maid mon læm akost ožžom, daid oudast matam mon oaž- žot 2 gollegappalaga ædnai.«

»Don læk buorre bardne, Jovna,« va- stedi ačče; »mutto daggar gollegappalai- guim i daga ædne maidege, dat læ væike, mi læ dušše gollesuovast dollejuvvum. Dav- ja matta olmuš buore golle oudast hæjos galvo oažžot; mutto i ožžujuvvu goassege uccan ruđa oudast buorre golle Poađe dal, moai vulgge juoida čera oastet ædnai.«

Sai manaiga, ja muttom čera lakka- ni gæččat gollegappalagaid Lossis šnok- kemin colki son: »Jos dak dadde čielgga golle lifči kemaš, de 20 daggara lifči mu dalaš hædest væketam. Vuoi dadde jos mon dal matašim oažžot 360,00 kr. Mutto jos vel ollokge dammađe ja vel æmboge- suittek, de si daid almage æi erit-skænko.«
Š u o k k e m i n m a n a i s o n v i d a - s æ b b o .

Dasto lakkani okta buris bivtastuv- vum nuorra olmai ja gæčadi daid gollegap- palagaid čarkelet. »Dak læk gal burist golleivnest,« arvali son. »Juogo son mon gæččalam ovta valddet koarttaspælarmuttan, daidašim min daina ruoktotvuoitte dam, maid mon maņemus tapejegjim. Mutto im mon daide, mu skipparak læk nuft virkoi dovddat, ja jos si vikkok must værevuoda, de mon erit agjujuvvum spēllabædest.«

Go son dam læi gærggam sardnomest, vulgi son vidasæbbo gæččalam diti ruđa oažžot muttom lonijægjest.

»Ollogo læ klokka?« jærvali dal gav- pašægje ovta olbmast, gutte su lakka læi gukka čuožžom ja klokkain gieđast su dark- kelet vutti vaiddam.

»Koartel guovtenublokkai,« vastedi ol- mai. »Vittanublokkai minutta vel galgak čuožžot Mutto de daida dal die boattet okta oaste vimak.«

Muttom burist bivtastuvvum barggo- olmai bođi ja valdi ovta daina gollebittain gitti ja dam gæčadi visodet

»Dak læk hui čabbak,« celki son.

»Mon oastam ovta gandasam dukorassan.«

Son mavsi dam 8 øre, valdi gollebita ja manai matkes. Mutto sust læi hallo dam gææadet darkkelæbbo, ja su mielast oroi dat çajetæme çielgga gollen. Son oažoi dasto holo mannat golleravde lusa oažjom diti diettet lægo dat çielgga golle.

Golleravde valdi dam bitta giettasis, vikki dam ja celki: »Dast læ golle 18 kruvna oudast.«

»Maid logak don,« çurvi olmai, »Dat i mate læt vejolaš. Gææa darkkelæbbo.«

Ikgo don gadde mu dovddat golle,« vastedi ravdde; mon dallanaga mavsam 18 kruvna.«

Olmai i gulddalam šat su, son viekali olgos ja gaçai dam baikkai, gost son oini gavpe-olma çuožžomen mutto son i gavdnam su šat.

»Gost læ dat olmai, gutte gollebittaid vuovddali?« jærai son.

»Mon im dieðe dam,« vastedi muttom ucca nieidaš, gutte honeggakoiguim dast çuožžoi. »Go mon dasa bottim, de oinim mon ovta mædda mannamen, gæst legie muttom lagan çelggis dingak fiellobitta alde. Klokka læi dalle 12.«

Don daidak læt juo arvvedam, lokke gosa mon dam historja viggatam. Guokta rigges joavddelasa læigo gaskanæska dakkam dam çiettatusa atte London šalde alde fallat çuoðe gollegappalaga 8 øri bitta dam aige bæivest, go olmušjoralmas læi stuoremus. Nubbe sudnost arvvali, atte dak gappalagak dallanaga šaddek vuvd-
dujuvvut; mutto nubbe i jakkam dam, son arvvali, atte olbmuk daid æi fuola obbanassige. Soai vettiga dasto, ja ni læp oaidnam, moft manai. Okta gappalak aito vuvd-
dujuvvui, ja dam osti okta, gutte i jakkam dam mavsolaš vuoda ala.

Dat orro gal min mielast imas, atte olbmuin buoreb arvadás i læk; mutto mi fuobmat dam sæmma fæila daðe bahab ješjeçamek lutte bæivalažat Hærra falla migjidi juokke bæive su sanes siste dam

buok mavsolaemus golle, mutto ollok dast æi ane avver. Dat i læk çeisege golle celkek si, ærak higjidek ja bilkkidek, duolmadedinçesek julgidæsek, vuollai buok ravagid ja manadusaid.

Rakis lokke, Muite dam sane, maid Jesus cælkka Laudeca særvvegoddai: »Dainago don cælkak: Mon læm rigges ja must læ valljogasvuotta ige vailo mikkege, ja ik dieðe, atte don læk varnotæbme ja vaivan ja vaivaš ja çuovgatæbme ja alas, de mon ravvim du oastet aldám golle mi læ dolast çielggjuvvum, vai don šadašik riggesen.«

Væhaš mastge.

Amerika præident Mac Kinley.

læ sorbmejuvvum anarkistain. Anarkistak læk daggar olbmuk, guðek læk suttas buok raððitus vugi ja maielmalaš stivrijumi ala. Sin mielast orro buok læme boastot ja jorggot, ja dam sin vašestæsek si dakket vaiko man ollo bahast. Sin mielast læ dat okta erinomaš buorre dakko go si ožžok rikai ja olmuš-çærdai oaivvamušaid sorbmit. Dam mañemuš olbmuaigest læk si manga oaivvamusa sorbmin, sikke kœisarid, gonagasaid ja dronnegid. Dat mañemus, gutte hægas ferti addet sin varragoiko diti læi dalle nabbo Mac Kinely. Okta anarkista boði ja geiggi gieða su dærvatam varast, vielggis line læi gissujuvvum sust nubbe gieða birra, ja sæmmast go son præidentta gitti galgai valdet baçi son pistolain guovte gærde præidentta ala. Nubbe luoðða bisani er-
tekdavte vuostai, mutto nubbe manai çoav-
je çaða çielgge davti vuostai ja dam sivast fertti son jabmet, go læi son buocam moadde bæive.

Præident Mac Kinley læi okta arvost adnujuvvum olmai, i dušše amerikanalažain læm son rakistuvvum, mutto maidai æra nationain. Son læi maidai oskolaš olmai, su mañemus sadne dam maielmest læi »Lagabut du, mu lbmelam, lagabut du.«

Amerika oðða præidentta namma læ Rossevelt.

Buolmak oudis lukkar,

ja skuvlla-olmai P. P. Holm læ dam mannam august manost gukkis barggo-bæive mannel oadđain dam manemus nakkari nanna doavoin ja oskeldemin su hærras ja bæstes ala. Dam manemus golbma vakko buocai son garraset, ja læi sust oktelassi čuorvvom Hærrai ja bæstai.

P. P. Holm læi riegadam dam jage 1830 Valjaksullos Garašjoga gieldest, son læi Tromsa seminara čada mannam ja læi algost lukkaren Unjarga gieldest, ja dast mannel bođi son Buolmak gilddi ja læi bagjel 20 jage lukkaren ja oapatægjen; mutto boaresvuodas diti læi son hæittam su virgestes uccanas ouddal su jabmemes. Mietta su allem-aige læi sust bagjeli guoddalægjek, guđek haledegje garraset su erit virgest oazžot, daggarak namalassi, guđek dovdde ječaidesek buorrebun; mutto son bisoi virgestes nuft gukka go su rubmaš navcak luite. Holma bælošti garraset »høire« poletika; mutto son i dattom gal særvvat guosseg avketes naggatallamidi politikast, ige osko ašinge son lavvim naggo adnet guossege. Su arvvdus Basse čallag šisdoalo harrai læi darkkel. Go mon okti jerrim sust guovta gaskan, moft su gaskavuotta Ibmelim læi, de vastedi son: »Vai ko læm stuoremus værre-dakkin, ja maidai ollok mu oaiivveldek læt bahas ouddamærkan ærrasidi, de almaken daina suddolas nissonin roakadam ječam doallat Bæste lusa.« — Buolmak girkogardest vuoiñad bargos mannel okta latto dam gieldest. Lelus gæpas su muoldda!

Sisasaddijuvvum.

Girji Nuorttanastai

Gukkes aigge læ dam rajest go læm »Nuorttanastai« čallam Bræva, i daina atte mon læm vajaldattam min ucca blađas, mutto go læm læmaš 72 bæive ekseremen maielme davemuš ekserbaikest Nyborgmoast, mi læ Varjakvuona siskemuš baikke. Ekseremin dam mannam gæse læimek 64

linja ja 10 træna soaldat.

Ollok legje samek, guđek æi addim darogiela, mi læi hui vaivve sikke daidi, guđek oapatægje ja sigjidi aldsesæsek. Dat læ damditi sagga darbašlaš, atte juokke sabmelaš dast mannel bargga oappat darogiela — erinoamačēt gandak —

Jakke 1901 læ dal loappamen, ja 1902 lakkana. Barggop buokak, atte min guokta sami blađe »Nuorttanaste« ja »Sami usteb« ouddanæba boatte jakkai. Dam mi barggap, go mi buokak makset viššalet æraidi blađed. Uccemusad berrišegje garttat 1000 doalle goabbase blađđai.

Suoidne šaddo læ dabe læmaš sagga buoreb go dimag, ja dalkek legje meidai hui buorek, nuft atte suoidne farga goikesen ožžujuvvui. Bivddo læi maid mannam gæse burist. Jafhok læk fidnejuvvum dammađe, atte ænnasak birggijek bagjel dalve. Lavnji barggoin læ maid vissa mannan burist, nuft atte boaldamuš hætte i šadda dam dalve nuftgo læi dimag.

Čakčabivddo i gullo læme sagga buore. Dalkek dam manemus vakko læk læmaš hæjo. Dal im šat čale æmbo dam have. Dærvuođak must buok Nuorttanaste lokkedi ja mielde-bargidi.

Lavvonjargast 8ad oktober 1901.

Henr. A. Henriksen.

Amerikabrævva.

Johan S. Tornensis Guovddagæinost læ dam blađe olgusaddai čallam girje dam 17ad bæive angust manost. Son muittala, atte si buokak likkolažat læk boattam mæradusbaikkai. Dam 11ad bæive juli manost vülge si Kristianiast. Guokta bæive loek si adnam garra dalke Atlanterabe alde, gal dat dalle læ læmaš obba garast go damppla i uccanašge nagadam vuostaimannat.

Nissonak ja manak legje dam guokta bæive hui mærabuoccen Bajančærgas ja aldagas læi maid hirbmadet dam guokta bæive.

Dam 28ad juli botte si New-Jork gav-

pugi ja dam 31ad Ridgewayi.

Tornensis manak, guđek legje læmaš čæcesek lutte, legje dærvan ja šadde hui illoi go ačče, ædne ja dak ærak botte.

Tornensis læ dal mannamen Jaskismærragaddai, gost son arvvala cœdnam oastet, son loppeda čallet dallanaga go dokko boatta.

Samuel A. Smuelsen

Rattovuonast, Tanast čalla, atte son læ gullam atte stuora dampa — rute 1 a vuostas april rajest boatte jage aiggo mol-sot su stoppasajes Tanast, namalassi hæitet vaggai mannamest ja dam sagjai valddet Raddovuona fasta orostambaikken, gosa maidai Vagge expedition sirddujuvvu.

Nuorttanaste olgusadde

læ dam maņemus 3 mano læmaš jottemen mada gavpugi čađa, damditi læ blađde hælbam nuft gukka. Maņemus læi son Kristianiast. Gutte ollo jotta šadde ollo oaidnet ja gullat. Daidaši læt suottas Nuorttanaste lokkedi gullat væhaš daina guovloin. Kristiania læ Norga oaivegavpug, dat læ stuorab go buok æra gavpugak, olmuš lokko dam gavpugest læ bagjel 200,000. Ænas oasse ddina ollo stuora gardemin læk bajasrakaduvvum diggalgeđgin ja čabhad hervijuvvum sikke olgobæld ja siskabæld. Muttomak daina čælggostet bæivadagast dego pœral ja golle mæsta. Gatak (balgak) læk maidai ollo ja stuorak, dak manek ruossalassi mietta gavpuk, ja olmušjoralmas læ muttom aige bæivest nuft ollo daina gatain, atte goasse væjemættos iæ čađa bæsat. Aldagasdollavavnok mæsta juokke gatta mielde. Dak vavnok mannek jorrid alde jure muftgo dollavavnok [jernbanak]; mutto aldagasdolla læ, mi sin doalvo. Duogo dago dak orostek ja valdek olbmuid sisa, daggarid guđek æi viša vazzek. Dai vavnoi mielde oažžo 10 øra oudast jottet čađa gavpuga gutte datto; mutto dam scemma 10 øra dat gal maksa vaiko man uce matkes jodaši.

Jaskadvuotta i læk gal ollo dam gavpugest, slabma ja julla dai gæđgegatai alde gullu gæčost bæive, hæstak vugjek, olbmuk vazzek ja sardnuk, aldagasdollavavnok šuvain ja radain mædda mannek, gandak čuđi mielde čurvvuk: »Oaste »Verdensgang,« oaste »Dagbladet.« j. n. v. dasa vela boatta dat ollo huikas ja biškom dollavavnoin ja dampain, mak bottek ja vulgge juokke dimo bæivest.

Borramuš galvo læi hui divras dobbe Kristianiast. Vuogjamarke maksa 50 øra, margarina 35 øra, biergo maksa 40 ja 50 øra, ja guolle orroi læme buok divrasemus; dorske i darpaš læt stuores ouddalgo kruvna maksa. Saide i obba oidnonge, cæige dak æra guollesortak, maiguim mi læp oappasak Finmarkost ja Nordlandast, go mi sierra valddet baldda ja sildde. Baldes kilo maksa gidda 75 øra ragjai ja sildde 10 øra bitta. Juokkehaš dal arvveda, atte min ædnam oaivegavpugest i læk halbe ællet.

Bivtagalvvo, kafhe ja sokkar i læt bahage divras. Dat lekus dal nokka dam have Kristiania birra, dušše dam vel muitalam, atte biletta Troandemest Kristianiast læ dam čavča vuolas časkujuvvum 22,50 kr. rajest 15,30 kr. ragjai jotteles dollavavno mielde.

Fredrikshaldda læ min ædnam nuorttamuš gavpuk madden, dat læ mæsta Ruotarika raje alde. Dam gavpugest læ okta ladne (festek), man namma læ Fredreksten Dam ladne birra læk aigi čađa læmaš mangan soađe Ruotarikain. Ollo varra læ golggam dam ladne birra ja Fredrikshalda jalgadasai alde. Ovta muittobaze mon oinim dam ladne guorast, man ala ruotagilli læi čallujuvvum:

»Miette ja vuostegidagævam sisoktadagan, su likkos bagjelvuiti son. Son battaret i mattam, mutto gačcat mati son.«

Dat muittobazze læi ceggijuvvum dam baikkai, gosa ruotalaš gonagas Karal

12 læi gačeam.

Bajasdoalatus-fidno Fredrikshaldast, nuftgo maidai daina æra gavpugin nuortta-bælde Kristiania, læ fabrikbarggo. Ollo fabrikkak læk daina guovloin, erinoamašet namatam mon dai ollo babirfabrikkai, darogili celolosefabrik, mak strangaid ja dimbarid malejik mæsta nuft finesen dego jafo. Babir rakaduvvu nuorast. Dak dimbarak, mak dam lakkai malijuvvujek, golutuvvujek jogai mielde vuolas.

Ofota ruovddemadde.

Arvvalet muttomak, atte Ofota ruovddemadde, go dat garvvana jakkasazat sisabukta statakassi 3 — 400,000 kr.

Jotteles rutak.

Nuftgo mi diettep læk mist dam aiggai 3 jotteles ruta dampak. 2 daina manaba Troandem ja Tromsa gaskast okti vakkost goabbase, ja dat 3ad manna Birgen ja Tromsa gaskast, maidai datge okti vakkost. Dam maŋeb aiggai læ ollo čalluvvum avisain dai dampai vuolggem-aige birra Troandemest. Dam ragjai læ vuolggem-aigge Troandemest læmaš klokka 8 iđđedast, muttomid mielast i læk aigge læmaš vuogas; dastgo sevdnjadæmus ijaidi ollijek dampak daidi skarpasæmus mæra gappalagaidi, namalassi Sørfoldeni ja Vestfjori. Ærak fast adnek dam vuolggem-aige Troandemest vuogasen nuftgo dal læ, erinoamašet Birggen-olmak, guđek æi viša gullatge aige nubbastutten birra.

Dat ašše læ dal læmaš stuoradigge oudast, ja dal oidnujuvu telegramain, atte vuolggem-aigge Troandemest mærreduvvu kl. 2 maŋel gaskaija.

Dat jotteles rutai nubbastus dieđostge mieldes bukta nubbasusa maidai lokaldampai rutaidi.

Salledbivdoin

læ mannam fuoned dam jage Nordlandast, erinoamašet notiguim.

Rava vanhemidi.

Okta fangga-gœčče čalla muttom darogiel avisai čuovvovas sanid:

Min buoremus ja rakkasæmus davver loek min manak.

Mi haledep oaidnet sin likkolažžan dam maielmest, alma læ nuft?

Ja almaken læk mist dađe bahabut nuft ollo bakēas manak, nuft ollo barnek ja nieidak, gœi oudast gadnjalak golggek min ædnam ač̄in ja ednin; bagjelduolmek, guđek giddagassi mannek.

Damditi læ ainasrak darbašlaš, atte mi bajasgæstet manidæmek burist ja gæččalep gattet sin daina ollo gœččalusain!

Mærkašeket čuovvovas burid rađid:

1. Daga du sidak nuft lieggosen go vejolaš læ du manaidak diti ja læge usteblaš sin vuostai.

2. Harjet sin gululašvutti!

3. Ale gierda atte si gielastallet!

4. Ale nuoskes ja heivvimættom sardnomage gierdal!

5. Ale difte manaid dubbak adnet!

6. Mutto ale eisege harjet sin garremjukkamušaidi!

7. Ælle ja vagjol ješ nuft go don sidak atte du manak galggek ællet ja vagjolet!

8. Gæča bærrai, atte du manak maidege fastevuodaid æi daga, go si læk olgon dukkuraddamen!

9. Ale difte sin bargakætta orrot: dastgo joavdelasvuotta læ ruotas buok bahai!

10. Ale divte sin olgon holdedet gukkis sevdnjis ækked boddaid!

11. Skappo manaidi heivolaš bargo, go skuvlla-aigge i loet. Oapat sin rakistet bargo nuft buorremusad go don satak!

Sami miššionhistorja.

Dr. E. J. Ekman miššionhistora mielde
Lassi Gađ nummari.

Von Westen jodi birra buok, ige dik-

tam ječas hettijuvvut mastege. Juokke sajest bargai son sami buore ala, ige dat læm alma buristisivdnadusataga. Overhalda vari alde ase samek, guđek æi læm goassege oappatuvvum kristalášvuoda duotavuodaide; dastgo papak ječa illa ditte, atte dobbe obba gavdnujegje samek. Go si ožžo diettet, atte von Westen galgai oappaladdat sin, dolle si noaidemæsson, man bokte si čurvo buok bærgalagai boattet ja hettet von Westena sin lusa boattemest. Mutto dat i væketam. Bagjel mano aigeasai son dai vari alde ja bargai sami kristalášvutti jorggalet. Borramuša fertti son æra baikin oažžot; dastgo samin dobbe i ožžom son maidege oastet.

Muttom aigid čuovoi von Westen mielde okta buorre ja angeras miššionæra, su namma læi Jens Kildal. Muittaluvvu maidai, atte daid samek, guđek æi garom boattet čoaaggalmasaidi, viežati son oapatægji bokte, daihe kristaláš sami bokte. Go si botte, legje si hui balost; mutto von Westen sarnotalai sin rakkaset ja čajeti sigjidi nuft ollo bnorrevuoda go son sati. Oktober manost 1722 čali von Westen miššionkolegiai ja celki:

»Mon læm dal čadavagjolam masa buok vagid ja avčid, gost samek ja suobmelažak asek, læm maidai jottam ollo varin Nordlandast. Hærra læ valljogasad ja gukkas bagjel mu jnrddagid buristisivdnedam mu hæjost bargo. Vissaset læi gal stuorat darbašlaš, atte Ibmel saddi daidi vaivan sabmelažaidi ja suobmelažaidi Nordlandast væke. Gukkes vidudagak gavdnujegje, gost buokak oaffarušše bærgalagaidi. Birra buok læi devddujuvvum æppeibmel govain, Juokke dallo ja juokke særvvegodde læi okta bærgalagas ynagoga. Vissaset læ gal dat goalmadræiso mu rubmaš navcaid mæsta buok gurrem; mutto dat i læk mikkege dam vaimo avo ektoi, atte jos vel Kristus jabmen almostuvva mu rumaš alde, de su ællem maidai oinusi boatta mu buristisivdneduvvum manaidam siste, namalassi sabmelažai

siste, guđek gal algost mu vuostaišuožžo dego suddan guovčak ja gumpek, mutto dal læk gærggadak mu mielde čuovvot vaiko man gukkas. Mon im jakke, atte Satan maidege illoid galgga oažžot dam siebmanest, maid son dam čavča læ olgusgilvvam daina baikin, gost mon læm læmaš. Di oažžobetet roakkadet dam cælkket, ja buok Helved poartak ožžok dam gullat, atte min armogas gonagas læ okta nubbe Josias, gutte dam miššionasatusa bokte læ stuoreb dago dakkam go buok dalaš aige raddejægje oaivvamušak Europast. Son læ sieloid gæssam erit Bærgalaga valdest ja dolvon sin almai, dam boddo go ærak læk hæridam maielmalaš dingaiguim. Finmarko birra mattep mi muittalet daid ilolæmus dingaid. Ibmela rika čuožžo dobbe dievas saddost.«

Ja go von Westen mai manost 1723 bođi ruoktot Troandemi mannelgo son læi su goalmad miššionræisos dakkam, čali son fast miššionkolegiai navt:

»Maidnujuvvum lekus Ibmel dam oudast, go son læ varjalam ja gattim mu buok vaddoi ja varalašvuodai siste ja læ dolvvom mu ruoktot fast ilo rigges addaldagaiguim. Ollo burid læ Hærra mudnji čajetam dam mu ællemagest; mutto su arbmo mu vuostai dam miššionræisos læ dego okta devddujuvvum jukkamlitte. Di oažžobetet læt vissasak dam ala, atte dak samek, guđek mu oapatnsa vuolde læk læmaš, læk nannejuvvum Hærrast, ja mon goasse roakadam hæggam pantan addet dam ala, atte si æi nuft gæppaset ruoktot maca sin oudiš jallavuodaide.«

„Nuorttanaste“

matta dinggujuvvut juokke poastarappe bokte ja maksa ovta kruvna jakkodagast.

Bladde olgusboatta ovta gærde juokke manost.

»Nuorttanaste« čalle, prentejegje ja olgusdoaimatægje læ G. F. Lund Sigerfjord, Vesteraalen.